

Ocena sytuacji Spółki PROCHEM S.A. w 2012 R. z uwzględnieniem oceny systemu kontroli wewnętrznej i systemu zarządzania ryzykiem

Ocena Spółki PROCHEM S.A. za 2012 r. dokonana zostanie w czterech aspektach:

- wyników działalności,
- sytuacji Spółki,
- funkcjonowania systemu kontroli wewnętrznej,
- zarządzania ryzykiem.

I. OCENA WYNIKÓW SPÓŁKI ZA 2012 R.

Po relatywnie satysfakcjonujących wynikach roku 2011, sytuacja PROCHEM S.A. w 2012 r. uległa wyraźnemu pogorszeniu. Dotyczyło to zarówno wielkości sprzedaży, jak też osiągniętych wyników.

Spółka w zakresie podstawowej działalności – sprzedaży usług inżynierskich i budowlanych – osiągnęła poziom 84,3 mln zł, czyli o ponad 43,0 mln zł niższy od poziomu osiągniętego w 2011 r. W wyniku tego spadku, skutkującego niepełnym wykorzystaniem posiadanego potencjału inżynierskiego (szczególnie w projektowaniu) PROCHEM S.A. na poziomie operacyjnym odnotował stratę w wysokości 5,4 mln zł.

Zysk netto osiągnięty przez Spółkę w wysokości 3,1 mln zł był głównie rezultatem transakcji sprzedaży części posiadanych akcji spółki Elektromontaż Kraków S.A.

Wynik Grupy Kapitałowej PROCHEM S.A. wyniósł 3,2 mln zł straty netto. Strata na poziomie operacyjnym w wysokości 3,8 mln zł wskazuje, że pozostające w Grupie Kapitałowej firmy częściowo zamortyzowały straty poniesione przez PROCHEM S.A.

Sprzedaż w Grupie wyniosła 136 mln zł i była niższa, w porównaniu z rokiem 2011, o blisko 25%. Spadek sprzedaży był następstwem zmniejszenia przychodów odnotowanego głównie przez jednostkę dominującą.

Wyniki ubiegłego roku mają swoje źródła w znaczącej skali w stagnacyjnych procesach, zachodzących w polskiej gospodarce. Po relatywnie nieco lepszym 2011 r. nastąpiło osłabienie wzrostu PKB i miała miejsce stagnacja w działalności inwestycyjnej. Skutkowało to spadkiem popytu na usługi projektowe i inżynierskie i prowadziło, mimo dużej aktywności marketingowej i elastycznej polityki cenowej, do redukcji portfela zleceń.

Na tle wyników ubiegłorocznych oraz utrzymującego się osłabienia polskiej gospodarki, perspektywy PROCHEM S.A. w roku bieżącym przedstawiają się dla odmiany bardzo obiecująco.

Dobre wypełnienie portfela, znaczące kontrakty, wysokie prawdopodobieństwo realizacji dużego przedsięwzięcia na Białorusi, pozyskanie partnera finansowego do budowy budynku biurowego w Warszawie, tworzą poważne przesłanki do oczekiwania dobrych wyników.

II. SYTUACJA SPÓŁKI

Sytuacja biznesowa Spółki w 2012 r. była niekorzystna. W dalszym ciągu w zakresie podstawowej działalności – działalności inżynierskiej – firma była pod silnym wpływem pogarszającej się sytuacji na rynku inwestycyjnym. Ta sytuacja z kolei determinowana była wysokim poziomem niepewności, co do możliwego dalszego przebiegu procesu wychodzenia z kryzysu gospodarczego.

Formułowane przez analityków prognozy rozwoju sytuacji gospodarczej, szczególnie w Europie, stale korygowane „w dół” tę niepewność jeszcze wzmagają.

W efekcie zdecydowana większość firm, mimo często dobrej sytuacji finansowej, nadal powstrzymywała się przed decyzjami uruchamiającymi znaczące projekty inwestycyjne.

Możliwość dalszego dostosowania potencjału inżynierskiego PROCHEMU do ograniczonej – z konieczności – skali działalności, także się wyczerpała. Pogłębianie

działań w tym kierunku mogłoby osłabić zdolność firmy do realizacji złożonych, znaczących co do skali, przedsięwzięć inwestycyjnych.

Ta nierównowaga pomiędzy ograniczonymi możliwościami wypełnienia portfela zleceń, a utrzymywanym potencjałem inżynierskim skutkowało ujemnym wynikiem w zakresie podstawowej działalności.

Wspomniane wcześniej dobre perspektywy na 2013 r. stwarzają poważne szanse, zarówno na poprawę wyników, jak i sytuacji płynnościowej.

Należy zwrócić uwagę, że ta zapowiadana poprawa sytuacji biznesowej Spółki w 2013 r. nie jest efektem zmiany sytuacji zewnętrznej. Wyniki pierwszych miesięcy bieżącego roku, jak i prognozy na dalszą część roku, wskazują na dalsze osłabienie wzrostu gospodarczego i prawdopodobny dalszy zastój w inwestycjach. Trudno w tych warunkach mówić o korzystnej zmianie koniunktury.

Jak się wydaje, dwa czynniki wpłynęły na korzystną zmianę bieżącej sytuacji PROCHEM S.A.

Pierwszy – to aktywna i konsekwentnie realizowana przez Spółkę działalność marketingowa, często prowadzona z wybranymi kontrahentami w sposób ciągły.

Drugi czynnik – to utrzymywanie, ważnej dla klientów, wiarygodności technicznej, będący wynikiem posiadanego potencjału inżynierskiego na poziomie umożliwiającym realizację znaczących i bardziej złożonych technologicznie projektów.

III. OCENA SYSTEMU KONTROLI WEWNĘTRZNEJ

W opinii Rady Nadzorczej system kontroli PROCHEM S.A. w porównaniu do roku poprzedniego nie uległ istotnej zmianie.

Kompleksowy charakter systemu zapewnia terminowe i dokładne ujawnianie faktów dotyczących istotnych elementów działalności Spółki. Pozwala on Zarządowi, jak też i Radzie Nadzorczej na uzyskiwanie pełnej wiedzy o sytuacji finansowej, wynikach operacyjnych, stanie majątku Spółki, a także efektywności zarządzania.

Zakres kontroli obejmuje swym zasięgiem przede wszystkim:

- działalność gospodarczą spółki - podstawową oraz pomocniczą,
- sprawozdawczość finansową i rozliczenia księgowo,
- zgodność działania spółki z obowiązującymi przepisami prawa i regulacjami wewnętrznymi,
- zatrudnienie i płace.

Specyfika działalności PROCHEM S.A. związana jest z realizacją na rzecz klientów złożonych przedsięwzięć inwestycyjnych.

W związku z powyższym w firmie istnieją i są stosowane systemy planowania i kontroli realizowanych przedsięwzięć. Systemy te monitorują działalność w czasie rzeczywistym, pozwalając na ewentualne działania w przypadku wystąpienia niepożądanych zjawisk. Pozwalają one także na prowadzenie kontroli zwrotnych wybranych projektów po ich zakończeniu, a mających na celu uniknięcie w przyszłości popełnionych błędów.

Głównym zadaniem kontroli instytucjonalnej jest przeprowadzenie kompleksowych kontroli w zakresie najważniejszych zagadnień dla spółki oraz zbieranie i opracowywanie informacji dotyczących działalności komórek organizacyjnych spółki, wybranych problemów ekonomicznych i innych zagadnień, które w danym okresie uznane zostały przez Zarząd spółki za najbardziej istotne. Oprócz instytucjonalnej kontroli wewnętrznej w spółce istnieje także tak zwana kontrola funkcjonalna wykonywana przez kierowników różnych szczebli. Kierownicy ci sprawują nadzór nad podległymi im pracownikami, polegający na sprawdzaniu stanu realizacji ustalanych zadań.

Czynności kontrolne prowadzone są we wszystkich fazach działalności w formie kontroli wstępnej, bieżącej i następnej. Dokumenty finansowo-księgowe poddawane są kontroli merytorycznej, formalnej i rachunkowej. Informacja o poprawności formalno-merytorycznej i rachunkowej opatrzona jest podpisem sporządzonym w sposób identyfikowalny (pełne imię i nazwisko) lub opatrzona pieczętą imienną osoby upoważnionej oraz datą zatwierdzenia dokumentu.

Rada Nadzorcza ocenia, iż funkcjonujący w PROCHEM S.A. w 2012 r. system kontroli zapewniał kompletność ujęcia operacji gospodarczych, poprawną kwalifikację

dokumentów źródłowych a także prawidłową wycenę posiadanych zasobów na poszczególnych etapach rejestracji, a tym samym zapewniał prawidłowość sporządzenia sprawozdań finansowych i pozwalał Zarządowi prowadzić działalność Spółki w oparciu o zweryfikowane i kompletne informacje.

IV. ZARZĄDZANIE RYZYKIEM

W PROCHEM S.A. nie występuje odrębny, wydzielony organizacyjnie i proceduralnie system zarządzania ryzykiem. Identyfikacją i oceną obszarów ryzyka zajmują się właściwe dla danego rodzaju ryzyka służby Spółki. Do ich obowiązków należy także zdefiniowanie działań niezbędnych do ograniczenia ryzyka.

Nadzór, ale też i kluczowe decyzje dotyczące zmniejszenia ekspozycji na ryzyko podejmuje Zarząd Spółki.

1. Ryzyko wahań koniunktury

Utrzymująca się w 2012 r. słaba koniunktura, związana z ogólnoswiatowym kryzysem, miała wpływ na sytuację Spółki przez cały 2012 r. Przejawiała się ona niskim popytem na usługi inżynierskie świadczone przez PROCHEM S.A., szczególnie w zakresie projektowania oraz wpływała na pogorszenie się warunków biznesowych i możliwości finansowania projektów deweloperskich. Dla ograniczenia tego ryzyka Spółka:

- utrzymuje strategię dywersyfikacji działalności,
- wyprzedzająco obniża koszty,
- dąży do optymalnego poziomu rezerw finansowych.

Głębokość kryzysu i zachowawczość sektora finansowego ograniczyły znacząco możliwość wykorzystania tych instrumentów. Kryzys dotknął znaczną część działalności prowadzonej przez PROCHEM S.A., a także w Grupie Kapitałowej, a ograniczenia w obszarze finansowania zewnętrznego zatrzymały w ubiegłym roku możliwość realizacji projektów deweloperskich.

Spółka uznała, że także dalsze obniżanie kosztów, szczególnie osobowych, mogłoby w sposób istotny ograniczyć zdolność PROCHEMU do kompleksowego wykonywania bardziej złożonych projektów.

2. Ryzyko wystąpienia zagrożeń przy wykonywaniu kontraktów

Rodzaje prowadzonej w PROCHEM S.A. działalności – przygotowywanie i zarządzanie projektami inwestycyjnymi dla klientów – powodują, iż jest to stale występujące ryzyko.

Dla jego ograniczenia PROCHEM S.A. stosuje:

- realistyczną kalkulację cenową przy zawieraniu kontraktów,
- monitoring zaawansowania kontraktów i ujawniania zagrożeń,
- dobór wiarygodnych podwykonawców,
- klauzule kontraktowe ograniczające górną wysokość kar umownych.

Stosowanie tych systemowych instrumentów pozwoliło uniknąć finansowych konsekwencji przy realizacji kontraktów zawieranych w warunkach kryzysowych, w tym w warunkach silnej konkurencji cenowej.

3. Ryzyko niezetelności płatniczej

Instrumentami ograniczającymi ten stale występujący rodzaj ryzyka są:

- monitoring standingu klientów przed i w trakcie realizacji kontraktów,
- stosowanie wyspecjalizowanych procedur windykacyjnych,
- optymalizacja struktur płatności.

4. Ryzyko niekorzystnego rozstrzygnięcia sporu sądowego z PERN S.A.

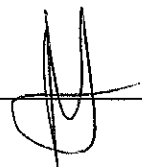
Dotychczasowy sądowy przebieg sporu wskazuje na niewielkie ryzyko zajścia takiej sytuacji. Konsekwencją przedłużającego się sporu jest pogorszenie sytuacji płynnościowej, związanej z zobowiązaniami finansowymi, wynikającymi z kaucji gwarancyjnych.

W ocenie Rady Nadzorczej zarówno identyfikacja czynników ryzyka w 2012 r., monitorowanie ich, jak też system działań zapobiegawczych, są w PROCHEM S.A. na dobrym poziomie. W firmie istnieje sprzężenie zwrotne między systemem kontroli a występującymi ryzykami. System kontroli pomaga wykrywać i kwantyfikować

wielkość ryzyka a to z kolei pomaga bardziej wnikliwie kontrolować wszystkie obszary podwyższonego ryzyka.

Podpisy członków Rady Nadzorczej:

1. Andrzej Karczykowski - Prezes

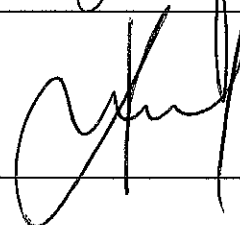
2. Marek Garliński -

3. Krzysztof Obłój

4. Dariusz Krajowski-Kukiel

5. Adam Parzydeł

